

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 28/2 19 om perspektiv- og handlingsplan 2019

(Redegørelse nr. R 10).

Ministeren for fiskeri og ligestilling (Eva Kjer Hansen):

LIGESTILLING SKAL GÆLDE FOR ALLE

Ligestilling handler om, at alle skal have friheden til at leve det liv, de gerne vil. At man frit kan deltage i samfundet og frit sætte sine ressourcer og talenter i spil uden at blive forskelsbehandlet.

Danmark er et af de mest ligestillede samfund i verden. Men der er stadig mange områder, hvor vi kan komme længere. Mænd og kvinder får for eksempel stadig ikke det samme i løn. Noget kan forklares med, at de vælger forskellige uddannelser, at kvinder i langt højere grad arbejder i den offentlige sektor og mænd i den private, og at langt flere mænd end kvinder er ledere. Men selv når der er taget hensyn til de skævheder, står vi stadig tilbage med en lønforskel, som ikke kan forklares.

Danskerne er også blandt verdens lykkeligste folk. Men vi har en generation af unge, særligt de unge kvinder, hvor flere og flere kæmper med dårlig mental sundhed, er stressede og utilfredse med egen krop og eget liv. Hvor grænseoverskridende adfærd og digitale og seksuelle krænkelser er alt for udbredt. De unge skal lære at forstå og respektere hinanden både online og offline. De unge er fremtiden, og vi skal gøre vores til, at de trives og udfolder sig frit.

Vi kæmper stadig med en forældet opfattelse af seksualitet og kønsroller. Blandt unge er det stadig sådan, at de seksuelt aktive drenge hyldes, mens de seksuelt aktive piger risikerer fordømmelse. Når det kommer til voldtægt, har vi brug for en tilgang, der beskytter kvinder bedre mod voldtægt end i dag. Det handler om sikkerhed, og det handler om retssikkerhed. Både for mænd og kvinder.

Vores opfattelse af køn betyder også, at mange har svært ved at anerkende, at mænd kan være udsat for partnervold og have behov for hjælp på linje med voldsudsatte kvinder. Vi skal slå hul i myten om, at vold mod kvinder tales ned, hvis vi sætter fokus på vold mod mænd. Vold i nære relationer har mange former – fysisk og psykisk vold, stalking og digitale krænkelser. Alt for mange kvinder og mænd lever med vold i deres parforhold, og alt for mange børn vokser op

med vold i hjemmet. Behovene for hjælp er forskellige. Nogen har brug for ophold på et krisecenter, men langt fra alle. Derfor skal der flere ambulante tilbud til både voldsudsatte, voldsudøvere og pårørende. Vi skal gå nye veje, så færre fremover skal leve et liv med vold.

Der findes stadig parallelsamfund og etniske minoritetsmiljøer, hvor kvinders ligestilling og rettigheder reelt er sat ud af spil. Hvor kvinder kontrolleres af deres mænd og fastholdes i voldelige forhold. Hvor religiøse ægteskaber vejer tungere end danske skilsmisser. Vi kan ikke lade et syn på kvinder som mindre værd præge en ny generation. Vi skal give etniske minoritetskvinder og –piger viden om rettigheder og ligestilling, og kvinderne skal i beskæftigelse, så de bliver en del af det danske arbejdsmarked og samfund. Men vi skal også have fat i mændene og udfordre deres kønssyn for at bryde med forældede værdier og skabe en reel forandring.

Ligestillingen skal gælde for alle.

God læselyst.

BAGGRUND OG VISION FOR LIGESTILLINGSINDSATSEN I DANMARK

Ligestilling er et af FN's 17 mål for en bæredygtig udvikling i verden. Ligestilling er en forudsætning for, at den enkelte kan udfolde sig og leve frit, og det er en forudsætning for et demokratisk samfund, hvor alles ressourcer kan blive bragt i spil. Derfor er arbejdet for at fremme ligestilling centralt – både nationalt og internationalt.

Danmark er sammen med de øvrige nordiske lande blandt de mest ligestillede i verden. Men der er stadig udfordringer og begrænsninger både for kvinder og mænd. Udvikling og fremskridt kommer ikke af sig selv. Rigtig meget handler om vaner, kultur og forventninger. Det er ikke noget, der ændres fra det ene år til det andet. Det kræver en vedholdende og langvarig indsats. Og det kræver, at mænd og kvinder, virksomheder, offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, organisationer, civilsamfundet og politikere, alle bidrager til at fremme ligestilling og flytte udviklingen. Det er regeringens vision, at:

»Alle skal have lige muligheder for at deltage i samfundet og udfolde deres potentialer og talenter. Alles ressourcer skal i spil, og ingen skal opleve diskrimination på grund af køn, seksuel orientering eller kønsidentitet.«

For at opfylde visionen arbejdes der med en række konkrete initiativer inden for fire indsatsområder med tilhørende målsætninger:

Indsatsområder	Målsætninger
Rettigheder og frihed for den enkelte	<ul style="list-style-type: none"> – Bekæmpe vold i nære relationer og stalking – Fremme ligestilling og bekæmpe negativ social kontrol – Bekæmpe sexisme, seksuel chikane og digitale krænkelser – Bekæmpe menneskehandel
Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter	<ul style="list-style-type: none"> – Fremme af ligestilling på arbejdsmarkedet og i ledelse – Fremme unges trivsel og lige muligheder for valg af uddannelse – Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer	<ul style="list-style-type: none"> – Styrke trivsel og støtte til især udsatte LGBTI-personer – Bekæmpe fordomme og fremme åbenhed på arbejdsmarked og i samfundet i øvrigt
Global ligestillingsindsats	<ul style="list-style-type: none"> – Aktiv dansk indsats for kvinders rettigheder og ligestilling globalt – Udviklingspolitikken skal bruges som løftestang for ligestilling

RETTIGHEDER OG FRIHED FOR DEN ENKELTE

Rettigheder og frihed for den enkelte er grundsten i det danske demokrati. Alligevel oplever alt for mange at få deres rettigheder og frihed indskrænket. I nogle etniske minoritetsmiljøer er ligestilling reelt sat ud af spil. Her begrænser forældede kønsroller og parallelle retsopfattelser den enkeltes rettigheder og frihed. Mænd og særligt kvinder udsættes for vold i deres nære relationer. Og seksuel chikane, sexisme og digitale krænkelser har vist sig at være et udbredt problem. Særligt unge og unge kvinder er udsatte. Det påvirker trivslen og livskvaliteten.

Fremme ligestilling og bekæmpe negativ social kontrol

I Danmark vægter demokratiske værdier som frihed, ligestilling, frisind og ligestilling højt. Mange indvandrere og efterkommere deler disse værdier og deltager aktivt i samfundet. Men særligt kvinder halter efter, når det kommer til deltagelse på arbejdsmarkedet. Der er også fortsat parallelsamfund, hvor beboerne mangler tilknytning til det omgivende samfund, og hvor andre værdier hersker. Hvor det fx ikke er i orden for ægtefæller at have venner af det andet køn, hvor

manden skal have det sidste ord, og det primært er kvindens ansvar at stå for opdragelsen. Hvor homoseksualitet ikke er accepteret, og familiens ære sættes over individets trivsel og frihed.

Negativ social kontrol og betydningen af familiens ære gør, at over en tredjedel af unge etniske minoritetskvinder oplever begrænset selvbestemmelse, når det kommer til valg af kæreste og ægtefælle.

En del handler om kvindernes ærbarhed. Her spiller myten om jomfruhinden og forestillingen om, at kvinder er født med en ubrudt hinde, som brister med første samleje, en rolle. Jomfruhindemyten er med til at undertrykke, kontrollere og begrænse unge kvinders ret til at bestemme over eget liv og egen krop. Også andre regler kan begrænse kvinder, fx oplever nogle kvinder, at en skilsmisse efter dansk ret ikke bliver anerkendt af familien eller nærmiljøet.

Med blandt andet regeringens ghettoudspil sættes der ind på en lang række områder for at få flere i arbejde og til at deltage i samfundet. Der er brug for fortsat fokus på at fremme ligestilling og begrænse negativ social kontrol i etniske minoritetsmiljøer. Her er mænd og drenge en vigtig del af løsningen.

Fakta

- 3-5-årige børn af bl.a. familier med ikke-vestlig baggrund har gennemsnitligt svagere socioemotionelle, sproglige og tidlige matematiske kompetencer end børn af familier med vestlig baggrund bl.a. pga. forskelle i læringsunderstøttelse.
- 6 pct. af minoritetsetniske piger og 10 pct. af minoritetsetniske drenge i 6.-8. klasse må ikke deltage i seksualundervisningen. 29 pct. af minoritetsetniske elever ved ikke, om de må.
- 37 pct. af 15-17-årige minoritetsetniske kvinder og 24 pct. af minoritetsetniske mænd oplever begrænset selvbestemmelse i relation til valg af kæreste/ægtefælle.
- 25 pct. af 18-29-årige minoritetsetniske kvinder og 28 pct. af minoritetsetniske mænd oplever, at hensynet til familiens ære betyder »alt« eller »meget« for, hvad de må i deres hverdag.
- 33 pct. af 18-29-årige minoritetsetniske mænd og 13 pct. af minoritetsetniske kvinder erklærer sig »i høj grad« eller »i nogen grad« enige i, at brødre er ansvarlige for deres søstres opførsel.
- 12 pct. af 18-29-årige minoritetsetniske mænd tror, at »alle kvinder bløder ved første samleje«, og 37 pct. er i tvivl.
- 19 pct. minoritetsetniske mænd og 15 pct. minoritetsetniske kvinder er »helt enige« eller »overvejende enige« i, at hvis nogen fornærmer en mand, bør han forsvare sit omdømme med magt om nødvendigt.
- 20 pct. minoritetsetniske mænd og 15 pct. minoritetsetniske kvinder svarer »nej« til spørgsmålet om, hvorvidt de tillader deres partner/ægtefælle at have venner af det modsatte køn ud over familien.
- 23-24 pct. minoritetsetniske mænd og kvinder svarer »nej« til spørgsmålet om, hvorvidt det er i orden at have sex før ægteskabet. Det samme gør 1-2 pct. majoritetsetniske mænd og kvinder.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016) *Børns tidlige udvikling og læring*; Als Research (2018) *Omfang og karakter af negativ social kontrol i grundskolens 6.-8. klasse*; Als Research (2018) *Unge oplevelser af negativ social kontrol*; Als Research (2019) *Maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling – særligt blandt minoritetsetniske mænd*

Bekæmpe vold i nære relationer og stalking

Vold og overgreb skaber mistrivsel, utryghed og sundhedsproblemer og er samtidig omgivet af tabuer, som kan gøre det svært at søge hjælp.

Kvinder udsættes langt oftere end mænd for både fysisk og psykisk partnervold og stalking. Antallet af kvinder, der udsættes for fysisk partnervold har ikke ændret sig siden 2005, mens fysisk partnervold mod mænd er steget.

Herudover er kvinder med ikke-vestlig oprindelse væsentligt overrepræsenterede på kvindekrisecentrene. Næsten 50 pct. af de kvinder, som påbegyndte et ophold på et krisecenter i 2017, har ikke-vestlig oprindelse. Til sammenligning ud-

gør kvinder med ikke-vestlig oprindelse ca. 10 pct. af det samlede antal 18-64-årige kvinder i Danmark.

Vold i familierne har store konsekvenser for samfundet, den enkelte og for de børn, der oplever eller overværer volden. I gennemsnit er der i hver skoleklasse minimum ét barn, som oplever vold i familien.

Der er brug for større opmærksomhed på og anerkendelse af, at vold i nære relationer kan have mange former, og at volden, uanset om den er fysisk eller psykisk, har store konsekvenser for den enkelte og eventuelle børn. Viften af tilbud til voldsudsatte skal være varieret, så forskellige behov dækkes.

Fakta

- 38.000 (1,6 pct.) kvinder og 19.000 (0,8 pct.) mænd har været udsat for fysisk partnervold inden for det seneste år.
- Blandt 16-24-årige har 3,2 pct. kvinder og 1,6 pct. mænd været udsat for fysisk partnervold det seneste år.
- 3,9 pct. kvinder og 1,2 pct. mænd har inden for det seneste år været udsat for psykisk partnervold.
- 5,3 pct. af børn i Danmark vokser op i familier, som er registreret med én eller flere voldsepisoder, inden barnet fylder otte år.
- Der blev i 2017 indskrevet 1.687 kvinder og 1.649 børn på et krisecenter. 243 af kvinderne og 245 af børnene havde mere end ét ophold.
- 49 pct. af de kvinder, der påbegyndte et ophold på et kvindekrisecenter i 2017, havde ikke-vestlig oprindelse.
- 2,0 pct. af danskerne i alderen 18-74 år har været udsat for stalking inden for det seneste år. Det svarer til mellem 67.000 og 98.000 personer.
- 2,8 pct. kvinder var udsat for seksuelle overgreb i 2017 (defineret som beføling, voldtægt, voldtægtsforsøg eller andre seksuelle overgreb). Blandt 16-24-årige kvinder har 11,4 pct. inden for det seneste år været udsat for et seksuelt overgreb.
- 17 pct. minoritetsetniske mænd og 14 pct. minoritetsetniske kvinder er 'helt enige' eller 'overvejende enige' i, at kvinder, der går udfordrende klædt, selv er skyld i, hvis de udsættes for seksuelle overgreb. Det samme gælder 5 pct. af både majoritetsetniske mænd og kvinder.

Statens Institut for Folkesundhed (2018) *Vold og seksuelle krænkelse*; VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2018) *Psykisk partnervold – en kvantitativ kortlægning*; SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (2017) *Børn, der oplever vold i familien. Omfang og konsekvenser*; Danmarks Statistik (2018) *Kvindekrisecentre 2017*; Børne- og Socialministeriet (2018) *Socialpolitisk Redegørelse 2018*; Justitsministeriets forskningskontor (2018) *Omfanget og karakteren af stalking. En befolkningsundersøgelse 2017/18*; Als Research (2019) *Maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling – særligt blandt minoritetsetniske mænd*

Bekæmpe sexismen, seksuel chikane og digitale krænkelse

#MeToo-bevægelsen vidner om, at der fortsat er behov for at sætte fokus på sexismen og seksuel chikane, ikke bare ude i verden, men også i Danmark. Det gælder både på arbejdsmarkedet og i samfundet i øvrigt.

Særligt børn og unge kan have svært ved at navigere online. På internettet udviskes grænserne for, hvad der er offentligt og privat, og billeder og videoer spredes hurtigt. Det kan have store psykiske og sociale konsekvenser for de unge, der udsættes for digitale krænkelse. Samtidig ved alt for mange ikke, hvad der er lovligt, og hvad der er ulovligt i for-

hold til fx optagelse af video, billeder mv. og deling af dem uden andres samtykke.

Børn og unge har brug for vejledning i at færdes trygt på internettet, og der er behov for at sikre rådgivning og støtte til dem, der udsættes for digitale krænkelse.

Der er gennem de seneste år taget en række initiativer for at bekæmpe sexismen, seksuel chikane og digitale krænkelse. Indsatserne fortsætter, men der er særligt blandt unge behov for en kulturændring, så der er større respekt for den enkeltes grænser.

Fakta

- 12 pct. drenge og 2 pct. piger blandt udvalgte gymnasieelever angiver, at de har videregivet et nøgenbillede af andre uden samtykke.
- 27 pct. 16-24-årige kvinder har været udsat for ikke-fysiske seksuelle krænkelse såsom seksuelt stødende breve, beskeder, billeddelinger mv. det seneste år. For unge mænd er tallet 7 pct.
- 82 pct. af de universitetsstuderende, som har svaret, at de har været udsat for uønsket seksuel adfærd, er kvinder.
- 50 pct. af den seksuelle, krænkende adfærd, som universitetsstuderende har oplevet, er blevet udvist af medstuderende. 11 pct. var fra en rusvejleder og/eller tutor og 10 pct. fra en underviser.
- 30 pct. af de adspurgte 13-17-årige har oplevet, at unge i det skjulte har taget seksuelle billeder af nogen og delt dem på nettet, mens 11 pct. selv har taget et billede af en andens krop i smug inden for det seneste år.
- 24 pct. af de adspurgte 13-17-årige har inden for det seneste år oplevet rygtespredning på nettet om deres seksuelle adfærd; her siger 72 pct., at piger bedømmes hårdere for dette end drenge.

VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2018) *Unge opfattelse af køn, krop og seksualitet*; Statens Institut for Folkesundhed (2018) *Vold og seksuelle krænkelse*; Analyse & Tal F.M.B.A (2018) *Undersøgelse af uønsket seksuel adfærd rettet mod studerende på de danske universiteter*; Project deSHAME (2018) *Unge erfaringer med digitale sexkrænkelser*

Bekæmpe menneskehandel

Menneskehandel er et globalt problem og desværre en lukrativ »forretning« for kyniske bagmænd. Samtidig er det i strid med helt grundlæggende menneskerettigheder om den enkelte ret til at bestemme over egen krop og eget liv.

Langt størstedelen af de mennesker, som er ofre for menneskehandel, er kvinder handlet til prostitution – både i Dan-

mark og internationalt. Men der afdækkes også hele tiden nye former for udnyttelse.

Der er behov for tæt samarbejde og koordination mellem forskellige aktører på området for at indsatsen bliver fleksibel og tilpasset det enkelte offers behov. Handlingsplanen til bekæmpelse af menneskehandel 2019-2022 sætter rammerne for arbejdet og bygger videre på den tidligere indsats.

Fakta

- I 2018 blev 97 personer vurderet handlet af de danske myndigheder. 61 af dem var mænd, 35 var kvinder og en var transkønnet.
- Størstedelen af ofrene kom i 2018 fra Filippinerne og Nigeria. Ofrene blev primært udnyttet til tvangsarbejde eller seksuel udnyttelse.
- Antallet af vurderede ofre for menneskehandel var 93 personer i 2015, 121 personer i 2016 og 98 personer i 2017.
- Ifølge International Labour Organization er næsten 25 mio. mennesker på verdensplan ofre for tvangsarbejde, herunder menneskehandel.

Center mod Menneskehandel (2019) *Statistik – Nøgletal 2018*; Center mod Menneskehandel (2018) *Statistik 2017 – Ofre for menneskehandel i Danmark*; ILO – International Labour Organization (2017) *Global Estimates of Modern Slavery – Forced Labour and Forced Marriage*

INDSATSER:

Ekspert- og praktikergruppe vedr. kønsroller, negativ social kontrol og ligestilling:

Ligestillingsministeren nedsætter en ekspert- og praktikergruppe, som skal komme med anbefalinger til, hvordan minoritetsetniske mænd og -drenge kan inddrages i forhold til at fremme ligestilling. Initiativet er en opfølgning på undersøgelsen om opfattelser af kønsroller, ligestilling og maskulinitet fra februar 2019. Styrelsen for International Rekruttering og Integration har endvidere som led i arbejdet med Dialogkorpset igangsat et forløb, hvor unge mænd i udsatte boligområder uddannes til at gå i dialog med andre unge om de kønsnormer, de lever efter.

Oplysning og information om jomfruhindemyten:

Regeringen har iværksat forskellige initiativer, der skal bidrage til at mane jomfruhindemyten til jorden, bl.a. et lovforslag om et forbud mod konstruktion af en kunstig hymen, der forventes at træde i kraft den 1. juli 2019. Sundhedsministeren har bedt Sundhedsstyrelsen om at sikre, at de ord og begreber, som styrelsen anvender, er »up to date« med den nyeste viden og sproglige udvikling og ikke fastholder et kønstereotyt billede.

Initiativer om ophævelse af religiøse ægteskaber:

Udlændinge- og Integrationsministeriet igangsætter en ny undersøgelse om religiøse ægteskaber og skilsmisser. Styrelsen for International Rekruttering og Integration styrker også deres uddannelsesindsats til kommunale medarbejdere med et nyt kursus om religiøse vielser uden borgerlig gyldighed samt skilsmisse. Endvidere arbejdes der sammen med relevante organisationer om en kampagne om rettigheder i forhold til indgåelse og opløsning af ægteskaber efter dansk ret.

Flere etniske minoritetskvinder i beskæftigelse:

Som led i satspuljeaftalen for 2019 igangsætter Udlændinge- og Integrationsministeriet en målrettet og koordineret indsats med op til 25 deltagende kommuner, der skal få flere indvandrerkvinder i arbejde. Initiativet har fokus på barrierer og problemstillinger forbundet med etniske minoritetskvinders vej ind på arbejdsmarkedet, herunder manglende kompeten-

cer og kendskab til det danske samfunds normer og værdier, social isolation eller negativ social kontrol.

Demokratisk engagement:

Udlændinge- og Integrationsministeriet har i efteråret 2018 udmeldt en pulje på 5 mio. kr., der understøtter initiativer, som sætter fokus på forståelse for det danske samfund, herunder ligestilling og demokratisk engagement blandt personer med etnisk minoritetsbaggrund i udsatte og isolerede boligområder. Puljen er målrettet civilsamfundsaktører evt. i partnerskab med kommunale institutioner i og omkring udsatte boligområder.

Demokratisk dannelse:

Undervisningsministeren har iværksat forskellige initiativer, der skal styrke den demokratiske dannelse på ungdomsuddannelserne. Der er blevet afsat penge til afholdelse af en konference, der afholdes ultimo januar, og udvikling af undervisnings- og vejledningsmateriale vedrørende demokratisk dannelse. Derudover er der nedsat et Råd for demokratisk dannelse, som bl.a. kan drøfte, hvordan eleverne opnår viden om og accept af frihedsrettigheder og værdier som ligestilling mellem kønnene.

Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder:

Regeringen har indgået en delaftale på Børne- og Socialministeriets område med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti om at indføre et 25-timers obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder, der ikke er i dagtilbud. Læringstilbuddet skal medvirke til at give børn fra udsatte områder en god start på livet og bekæmpe parallelsamfund ved at styrke børnenes dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed samt introducere dem til danske traditioner, demokratiske normer og værdier, som fx ligestilling mellem kønnene. Det forventes, at de nye regler træder i kraft d. 1. juli 2019.

Forebyggelse af radikalisering og negativ social kontrol i dagtilbud, grundskolen, fritidstilbud og ungdomsuddannelser:

Undervisningsministeriet igangsætter primo januar 2019 en kvalitativ undersøgelse af negativ social kontrol på ungdomsuddannelserne, der skal belyse karakteren af social kontrol, selvsegregering og kulturkonflikter blandt eleverne. Mi-

nisteriets læringskonsulenter tilbyder vejledningsforløb om indsatser, der styrker børn og unges modstandskraft mod radikaliserings og negativ social kontrol. Der udvikles endvidere forløb, der skal ruste undervisere på ungdomsuddannelser til at undervise i kontroversielle og følsomme emner.

Selvstændig bestemmelse om psykisk vold og handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022: Justitsministeriet fremsatte den 9. januar 2019 et lovforslag om en selvstændig bestemmelse om psykisk vold i straffeloven, der forventes at træde i kraft den 14. marts 2019. Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat 65 mio. kr. til en række konkrete initiativer i den kommende handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer. Handlingsplanen indeholder bl.a. initiativer om ambulante støtte og rådgivning til voldsudsatte og voldsudøvere. Herudover har handlingsplanen fokus på at anerkende og forebygge psykisk og fysisk vold gennem oplysning til børn og unge og befolkningen generelt, og på at sikre ny viden om vold.

Driftstilskud til Dansk Stalking Center: Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat et årligt varigt driftstilskud til Dansk Stalking Center, så der fortsat er landsdækkende telefonrådgivning, social og juridisk rådgivning og psykologbehandling af stalkingudsatte, samt behandling af stalkere og opkvalificering af fagfolk.

Styrket indsats til mænd i krise: Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat 4,8 mio. kr. til en ansøgningspulje, der kan søges af kommunale og private krisecentre, som har til formål at hjælpe mænd i krise fx som følge af partnervold, skilsmisse og arbejdsløshed. Der er endvidere afsat 3,2 mio. kr. i driftsstøtte til henholdsvis Horsens Krisecenter for Mænd og Krisecenter for Mænd i Fredericia. Derudover er satspuljepartierne enige om, på baggrund af evalueringen af et pilotprojekt med botilbud og rådgivning til voldsudsatte mænd, at vurdere, hvordan man bedst kan sikre den nødvendige støtte til voldsudsatte mænd, så der på voldsområdet samlet set er de rette tilbud til både mænd og kvinder.

Screening af indsatser til voldsudsatte kvinder og mænd: Børne- og Socialministeriet igangsætter et arbejde med at screene indsatser til voldsudsatte kvinder, som ikke tager ophold på krisecenter samt til voldsudsatte mænd. Formålet er at indsamle viden med henblik på eventuelt senere at kunne igangsætte metodeudvikling og efterfølgende udbredelse af indsatser over for målgrupperne. Initiativet er besluttet som en del af Udviklings- og Investeringsprogrammet på voksenområdet for 2019, som er besluttet af satspuljepartierne.

Ét samlet familieretligt system: Det indgår i aftalen om ét samlet familieretligt system fra marts 2018, at der i det kommende Familieretshus, som oprettes den 1. april 2019, skal være den nødvendige viden om vold og dens betydning for familien. Samtidig indføres en ret til, at den part, der har været udsat for vold, eller hvis barn har været udsat for vold, ikke vil skulle møde i Familieretshuset sammen med voldsudøveren.

Styrket indsats mod sexisme og digitale krænkelser: Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat midler til Red Barnets rådgivningsenhed »SletDet«, som er målrettet børn og unge, der udsættes for ufrivillig billeddeling eller anden

grænseoverskridende adfærd på internettet. Ligestillingsministeren iværksætter en kampagne rettet mod unge, som skal skabe debat om omgangstone, kønsstereotyper, digital danselse og respekt på de sociale medier. Kulturministeriets institutioner vil i 2019 iværksætte konkrete initiativer til at forebygge og bekæmpe krænkende adfærd såvel i lærer/elevrelationen på uddannelsesstederne som i arbejdsrelationen mellem de ansatte.

Opfølgning på evaluering af sundheds- og seksualundervisning og familieundervisning på grundskoleniveau og evaluering på læreruddannelsen:

På baggrund af en evaluering af emnet »sundheds- og seksualundervisning og familieundervisning« på grundskoleniveau blandt forvaltninger, skoleledere, lærere, elever og forældre overvejer Undervisningsministeriet, hvilken opfølgning der er behov for. Uddannelses- og Forskningsministeriet overvejer ligeledes, om der skal ske ændringer i forhold til det frivillige kursus i emnet »sundheds- og seksualundervisning og familieundervisning« på læreruddannelsen på baggrund af en evaluering, som viste, at kun 21 pct. af de lærerstuderende gennemfører det frivillige kursus.

Bedre forhold for kvinder og mænd i prostitution:

Der nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe, som skal komme med anbefalinger til, hvordan der skabes bedre balance mellem rettigheder og pligter for kvinder og mænd i prostitution, og samtidig bedre mulighed for, at myndighederne kan hjælpe dem, der gerne vil ud af prostitution. Målgruppen er forskelligartet, og rummer både dem, der i kortere eller længere tid sælger sex, gadeprostituerede og gråzoneprostitution, herunder sugardating, der kan været starten på et liv i prostitution.

Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2019-2021:

Handlingsplanen, der træder i kraft 1. januar, er finansieret med 63 mio. kr. fra satspuljeaftalen 2018. Den bygger videre på den eksisterende indsats, og der vil bl.a. blive arbejdet på, at en bredere gruppe af aktører rustes til den første kontakt med potentielle ofre for menneskehandel, at der etableres nøglepersonsordninger i de relevante politikredse om menneskehandel, og at der oprettes botilbud flere steder i landet.

BEDRE UDNYTTELSE AF RESSOURCER OG TALENTER

Alle skal have lige muligheder for at udfolde deres potentiale og sætte deres ressourcer i spil. Det danske uddannelsesvalg og arbejdsmarked er stadig meget kønsopdelt, og der er ulighed i forhold til løn, ledelsesposter, og hvem der tager orlov. Hvis de unge trives bedre, kan de bedre udfolde deres potentiale. Der er behov for at få alle talenter i spil for at sikre Danmarks vækst og velstand.

Fremme ligestilling på arbejdsmarkedet

Danmark har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser for kvinder. Men godt hver tredje kvinde og knap hver fjerde mand arbejder i et fag, hvor deres eget køn udgør 80 pct. eller mere¹.

En væsentlig årsag er, at unges uddannelsesvalg fortsat er meget kønsopdelt. Men unge bør vælge netop den uddannel-

¹ SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (2016) *Et kønsopdelt arbejdsmarked*

se, der passer til deres interesser og evner og ikke lade traditionelle kønsnormer stå i vejen for deres valg af uddannelse.

Et kønsopdelt arbejdsmarked har konsekvenser både for den enkelte, og for de virksomheder der efterspørger kvalificeret arbejdskraft. Og det bidrager til de forskelle i løn og pensionsopsparing, der stadig er mellem mænd og kvinder.

Selvom der er sket et fald i bruttolønforskellen i Danmark, har den uforklarede lønforskel ikke ændret sig. Og når en kvinde forlader arbejdsmarkedet, har hun omkring en fjerde-

del mindre stående på pensionsopsparingen. Mænd bruger stadig mere tid sammen med deres børn. Men der er fortsat en skæv fordeling af barsel, selvom en stor del af de danske fædre gerne ville have taget mere orlov, end de gjorde.

Der er behov for at fortsætte arbejdet med at fremme ligestilling på arbejdsmarkedet, mindske det kønsopdelte uddannelsesvalg, fremme en bedre kønsbalance i ledelser og bestyrelser, få en bedre fordeling af orloven og fremme ligeløn.

Fakta

- På erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne er andelen af kvindelige studerende særlig høj på det sundhedsfaglige område (85 pct.), det designfaglige område (85 pct.) og det samfundsfaglige område (82 pct.).
- Andelen af mandlige studerende er særlig høj på det maritime område (97 pct.), det tekniske område (76 pct.) og det it-faglige område (72 pct.).
- I 2027 forventes der at mangle 17.000 personer med en byggefaglig uddannelse. Kvinderne udgør kun ca. 9 pct. af arbejdsstyrken i bygge- og anlægsbranchen.
- Andelen af kvinder i den samlede forskerstab på professor-, lektor- og adjunkt-niveau på de danske universiteter er fra 2010 til 2017 steget med 5 procentpoint fra 29 til 34 pct.
- 17 procent af de omkring 346.000 topposter i bestyrelser og direktioner var i 2017 varetaget af kvinder.
- I 2016 er bruttolønforskellen mellem kvinder og mænd 14,5 pct. I 2007 var bruttolønforskellen 19,5 pct.
- Når der tages højde for, at mænd og kvinder typisk har forskellige uddannelser, jobs mv. er den uforklarede lønforskel mellem 4 og 7 pct.
- I 2017 havde 50-59-årige mænd i gennemsnit sparet ca. 221.000 kr. mere op til pensionen end kvinderne. Det svarer til, at kvinderne har sparet 21 pct. mindre op end mændene.
- I både 2008 og 2018 brugte kvinder knap 1 time mere på husholdningsarbejde på en gennemsnitlig ugedag end mænd, og mænd brugte 1 time mere på arbejde end kvinder.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2018) *Optag 2018 – køn*; Dansk Byggeri Barometer (2018) *Flere kvinder vil være elektrikere, tømrere og snedkere*; Uddannelses- og Forskningsministeriet (2018) *Videnskabeligt personale på universiteterne 2017*; Danmarks Statistik (2018) *Statistikbanken: LI-GEDB7; VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2018) Forskelle mellem kvinders og mænds timeløn*; Danmarks Statistik (2018) *Statistikbanken: LIGEII8*; Rockwool Fondens forskningsenhed (2018) *Hvordan bruger danskerne tiden?*

Fremme unges trivsel

Selvom det at være ung i Danmark er kendetegnet ved en høj grad af frihed og muligheder, tyder noget på, at det også er svært for et stadig større mindretal. Det er unge med et stigende stressniveau og stigende dårligt mentalt helbred. Det gælder især de unge kvinder. Det kan begrænse unge i at udleve deres potentiale og deltage i samfundet.

Den digitale udvikling har givet mange nye muligheder. Men den betyder også, at man kan spejle sig i andre 24/7. Der synes at være opstået en form for perfektionskultur,

hvor man skal vise, at man kan performe i skolen og fremvise en hverdag, hvor der er styr på venner og udseende. Og der gælder stadig forskellige normer for, hvordan drenge og piger kan udtrykke sig og opføre sig både online og offline.

Med de senere års reformer på undervisningsområdet er der et øget fokus på elevernes og de studerendes trivsel bl.a. gennem de nationale mål for folkeskolen og erhvervsuddannelserne. Og med bl.a. regeringens stresspanel og sundhedsministerens ungepanel er der sat fokus på, hvordan trivsel blandt de unge kan øges.

Fakta

- 41 pct. 16-24-årige kvinder har et højt stressniveau, mens dette gælder for 23 pct. unge mænd.
- 24 pct. 16-24-årige kvinder har et dårligt mentalt helbred, mens dette gælder for 13 pct. unge mænd.
- 64 pct. af unge er utilfredse med deres krop. Piger er oftere utilfredse med deres krop og ønsker at tabe sig – også hvis de er normalvægtige.
- 69 pct. af adspurgte unge mellem 13-17 år er enige i, at folk vil tænke dårligt om en pige, hvis hendes intim- eller nøgenbillede blev postet på nettet, mens 28 pct. er enige i, at folk vil tænke dårligt om en dreng, der oplevede det samme.

Sundhedsstyrelsen (2018) *Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017*; VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2018) *Unge opfattelser af køn, krop og seksualitet*; Project deSHAME (2018) *Unge erfaringer med digitale sexkrænkelser*

Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling

Offentlige myndigheder har en vigtig rolle i at fremme ligestilling i Danmark. Det kan de gøre på mange forskellige måder bl.a. ved at have fokus på forskelle i behov, ressourcer og adfærd blandt mænd og kvinder, når de tilrettelægger ydelser, tilbud og kommunikerer til borgerne.

Kommunerne kan fx iværksætte initiativer til at fremme flere mænd i dagtilbud, så børn kan spejle sig i begge køn, fra de er helt små. Eller de kan tilrettelægge rehabiliteringsydel-

ser, så de også taler til mændenes behov, og beskæftigelsesindsatsen, så den fremmer etniske minoritetskvinders beskæftigelse. Ligesom det er vigtigt at have fokus på, at mænd er overrepræsenterede både i forhold til selvmord og hjemløshed.

Kommuner, regioner og statslige myndigheder redegør i dag for deres ligestillingsindsats i ligestillingsredegørelserne hvert andet år. Men mange synes, redegørelserne er bureau-

kratiske, og de oplever ikke, de kan bruges som et redskab i ligestillingsarbejdet.

Der er behov for, at det offentlige arbejder for at fremme ligestilling. Samtidig skal ligestillingsredegørelserne være

mere relevante og enkle, så de i højere grad kan bruges til at understøtte ligestillingsindsatsen.

Fakta

- 71 pct. af offentligt ansatte er kvinder, mens kun 30 pct. af toplederne i det offentlige er kvinder.
- Af trafikulykker i 2017 var 2.001 af de dræbte og tilskadedekomne mænd, mens kun 1.307 var kvinder. 45 pct. af de dræbte eller tilskadedekomne kvinder var cyklister eller fodgængere, mens det kun gjaldt for 31 pct. af de dræbte eller tilskadedekomne mænd. 69 pct. af de mænd, der blev dræbt eller tilskadedekommet, udgjorde andre trafikanter som personbilister, motorcyklister mv.
- I 2016 var 11 pct. mænd beskæftiget i vuggestuer og 13 pct. i børnehaver.
- 72 pct. af de ældre, der begik selvmord i 2016, var mænd.
- I 2017 havde 40-49-årige mænd i gennemsnit 4,4 lægebesøg om året, mens tallet for kvinder var 7,8.
- 6.635 personer blev i 2017 registreret som i en hjemløshedssituation. 75 pct. af de hjemløse er mænd.
- I 2. kvartal af 2018 var jobparate, kvindelige flygtninge på integrationsydelse i gennemsnit i virksomhedsrettet aktivering i 15 pct. af perioden. Det samme gjaldt for 34 pct. af flygtningemændene.

Udenrigsministeriet (2018) *Ligestillingsredegørelser 2017 – Hovedrapport*; Vejdirektoratet (2018) *Trafikulykker for året 2017*; Danmarks Statistik (2018) *Statistikbanken: LIGEAI3*; Sundheds- og Ældreministeriets beregninger på baggrund af datatræk fra Center for Selvmordsforskning statistikbank; Danmarks Statistik (2018) *Statistikbanken: LIGEHI6*; VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2017) *Hjemløshed i Danmark 2017*. Tælleuge 6; Dansk Arbejdsgiverforening (2018) *Kommunerne sender halvt så mange flygtningekvinder i praktik som mænd*

INDSATSER:

Workshop om fremtidens ligestilling:

Ligestillingsministeren afholdt i januar 2019 en workshop med virksomheder, organisationer, forskere og meningsdannere, der drøftede udfordringer og kom med ideer til, hvordan ligestillingen kan fremmes både i forhold til uddannelse, arbejdsmarkedet og familieliv. Der vil blive arbejdet videre med ideerne.

Diversitet i rekruttering og kvinder i ledelse:

I dialog med rekrutteringsbranchen undersøges muligheden for at udvikle en frivillig aftale om rekruttering af ledere, der kan bidrage til at få mere diversitet og flere kvinder i spil til ledelsesposter. Der gennemføres en undersøgelse af mulighederne for benchmarking/ranking af virksomheder omfattet af reglerne om en mere ligelig kønsfordeling i ledelse og bestyrelser.

Barbershop-arrangement for mandlige ledere om kvinder i ledelse:

For at engagere mænd i arbejdet med at fremme flere kvinder i ledelse vil ligestillingsministeren holde et barbershop-event i forbindelse med den årlige Womenomics. Der vil blive sat fokus på fordelene ved diversitet i ledelse, ubevidste kønsbias, og hvordan mænd kan involveres i arbejdet med at fremme kvinder i ledelse.

Ligeløn på arbejdsmarkedet og fokus på pension:

Det undersøges bl.a. i dialog med arbejdsmarkedets parter, hvordan der kan komme øget fokus på restlønsforskellen/den uforklarede lønforskel mellem mænd og kvinder – både ude på arbejdspladserne og i samfundet generelt. I 2019 udarbejder beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren i henhold til ligelønsloven en redegørelse for indsatsen for at opnå lige løn mellem mænd og kvinder. Derudover vil ligestillingsministeren gå i dialog med pensionssektoren om at sætte øget fokus på konsekvenserne af orlov og deltid for livsindkomst og pension.

Forenkling af ligestillingsredegørelserne:

Ligestillingsministeren fremsætter et lovforslag, der forenkler og moderniserer ligestillingsredegørelserne, så de bliver mere relevante og bidrager til at fremme ligestillingsarbejdet i det offentlige, samt sikrer fortsat monitorering af indsatsen. Fremover skal der udarbejdes ligestillingsredegørelser hvert tredje år, og der udvikles et nyt indberetningssystem frem mod næste indrapportering i 2020.

Flere dimittender med tekniske, digitale og naturvidenskabelige kompetencer (STEM):

Regeringen vil lave en STEM-handlingsplan (Science, Technology, Engineering and Mathematics), der skal få flere til at vælge, blive optaget på og i sidste ende gennemføre en videregående teknisk, digital eller naturvidenskabelig uddannelse. Der vil i handlingsplanen bl.a. være fokus på kvinders søgemønstre mv.

Fokus på kønsfordeling på erhvervsuddannelser:

Undervisningsministeriet igangsætter en landsdækkende indsats for at udvikle og udbrede god praksis om undervisningsmiljøer, bl.a. med fokus på at tiltrække flere piger og kvinder til traditionelle mandefag og flere drenge og mænd til traditionelle kvindefag. I 2019 indføres et obligatorisk praktisk/musisk valgfag (håndværk og design, billedkunst, musik eller madkundskab) i folkeskolens 7.-8. klasse. Kønsfordeling vil indgå i erfaringsopsamlingen.

Mangfoldighed og bedre kønsbalance i kunstbranchen:

Flere af de kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet iværksætter indsats vedr. ligestilling og mangfoldighed fra 2019. Det Jyske Musikkonservatorium og Rytmsk Musikkonservatorium vil fx fokusere på en styrket kønsbalance. Filminstituttet vil bl.a. i 2019 prøve køre en 'selvangivelse', hvor danske producenter ved ansøgning og regnskabsaflæggelse skal oplyse om kønsfordelingen på egne spillefilm og gennemføre obligatorisk kursus i blinde vinkler og præferencer for støttetildelere.

Unge stress og trivsel:

Regeringen nedsatte på tværs af 6 ministerier i juni 2018 et nationalt stresspanel, som i begyndelsen af 2019 kommer med en række konkrete anbefalinger til regeringen til, hvordan man kan reducere stress på tværs af samfundsområder. Et af fokusområderne for stresspanelet har været at se på, hvorfor de unge, og særligt de unge kvinder, har så højt et stressniveau. Sundhedsministeren nedsatte i juni 2018 et selvstændigt ungepanel, der i december 2018 gav deres ni gode råd til sundhedsministeren om, hvordan den psykiske trivsel blandt unge kan forbedres.

Delt forældreskab og lighed af børne- og ungeydelsen:

Det nye familieretlige system forventes at træde i kraft den 1. april 2019. Systemet skal forbedre mulighederne for et ligeværdigt forældreskab ved, at forældre kan aftale, at deres barn har delt bopæl og dermed sammen træffe beslutninger om overordnede forhold i barnets liv, som ellers besluttes af bopælsforælderen alene. Det er desuden aftalt at ændre reglerne om udbetaling af børne- og ungeydelsen, så den som udgangspunkt udbetales med halvdelen til hver af forældrene. Lovforslaget forventes fremsat i 2019.

HPV-vaccination til alle drenge:

HPV-vaccination er et fast tilbud i sundhedsvæsenet til piger, men der er også vigtige fordele for drenge ved at få vaccinen. Unge drenge i Danmark skal derfor fra midten af 2019 ligesom pigerne tilbydes gratis vaccination mod HPV.

Understøttelse af mor og barns sundhed:

Som en del af fødselsudspillet »En god og sikker start på livet« er Sundhedsstyrelsen i gang med at revidere anbefalingerne for svangreomsorgen i Danmark, herunder med fokus på øget differentiering og individualisering i forhold til behov og risiko samt en tidlig opsporing med henblik på at understøtte mor og barns sundhed under graviditeten. Inddragelse af partnere og understøttelse af familiedannelsen indgår som et fokus i de nye anbefalinger, der forventes offentliggjort i 2019.

Aktiv indsats for kvinder i risiko for at efterlade deres børn:

Kvinder, der møder op på landets fødeafdelinger i aktiv fødsel uden at have haft forudgående kontakt med sundhedsvæsenet, kan have skjult eller fornægtet deres graviditet og er i risikozonen for at efterlade deres barn i det offentlige rum. Sundhedsministeren iværksætter initiativer, der skal hjælpe kvinderne i graviditeten og skabe et alternativt rum, hvor de kan komme anonymt og få rådgivning og hjælp.

Indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre mænd:

Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat 35 mio. kr. til en pulje til bekæmpelse af ensomhed blandt særligt ældre mænd, som kan søges af kommuner, private aktører eller civilsamfund. Puljens formål er at sikre sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel, da ældre borgere er

særligt udsatte, og dårlig trivsel kan i værste tilfælde lede til selvmord. Ældres andel af selvmord er næsten dobbelt så høj, som den andel de udgør af befolkningen, og særligt ældre mænd er udsatte.

TRYGHED, TRIVSEL OG LIGE MULIGHEDER FOR LGBTI-PERSONER

I Danmark er der frihed for den enkelte, og alle skal behandles lige uanset køn, seksuel orientering eller kønsidentitet. Men der er stadig mange lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede (LGBTI-personer), der trives dårligere end den øvrige del af befolkningen, og som oplever begrænsninger i deres frie udfoldelse, fordomme og diskrimination.

Styrke trivsel og støtte til især udsatte LGBTI-personer

I Danmark er lige muligheder uanset køn, seksuel orientering eller kønsidentitet en præmis, alle skal acceptere, og som ikke kan gradbøjes efter kultur, tradition eller religion. For frihed, ligeværd og lige muligheder er fælles værdier, der skal værnes om.

Sammenlignet med andre lande er Danmark kommet langt, men der er fortsat arbejde at gøre i forhold til at mindske LGBTI-personers oplevelse af mistrivsel. Selvom mange er ressourcestærke, viser undersøgelser, at gruppen bl.a. oftere har generende smerter eller ubehag, oftere føler sig stressede, drikker mere og tre gange så ofte forsøger at begå selvmord sammenlignet med resten af den danske befolkning. Særligt minoritetsetniske homoseksuelle er udsatte.

I det kommende år fortsætter arbejdet med at udmønte initiativerne fra handlingsplanen til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer, og indsatsen forstærkes blandt andet gennem civilsamfundet.

Bekæmpe fordomme og fremme af åbenhed på arbejdsmarked og i samfundet i øvrigt

I Danmark skal alle kunne leve deres liv, som de ønsker, i tryghed med den kæreste, ægtefælle og børn, og med det kropsudtryk eller køns karakteristika, de har eller ønsker at have. Uden at frygte fordømmelse, eksklusion eller overgreb. LGBTI-personer skal kunne være trygge ved at gå på gaden, komme i idrætsklubber og ved åbent at fortælle i frokostpausen, hvordan eller med hvem de tilbringer deres fritid, og hvem de holder af.

Mange steder rundt om i verden er homoseksuelle, trans- og interkønnedes rettigheder og lige muligheder under pres. I Danmark er der generelt stor åbenhed og frisind, men der er fortsat udfordringer for den enkelte fx på arbejdspladsen, i uddannelsessystemet og i idrætten. Og generelt mener mange etniske minoriteter ikke, at samfundet bør acceptere homoseksualitet. Der er derfor brug for at blive ved med at presse på for at fremme åbenhed, inklusion og frihed både herhjemme og internationalt.

Fakta

- Diskrimination på baggrund af seksuel orientering fører til dårligere helbred og dermed dårligere tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket koster EU-landene mellem 68 og 210 mio. kroner i tabte skatteindtægter om året.
- Hver tredje nydanske LGBT-person (33 pct.) har overvejet at begå selvmord inden for det seneste år, mens det gælder for 19 pct. af de øvrige LGBT-personer.
- 57-59 pct. af 18-29-årige minoritetsetniske unge tror 'i mindre grad' eller 'slet ikke', at deres familie ville acceptere, hvis de havde en kæreste af samme køn som dem selv. For majoritetsetniske unge er det 7-12 pct.
- 63 pct. af danske LGBT-personer skjulte ofte eller altid deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, da de gik i skole og var under 18 år.
- 31 pct. af danske LGBT-personer har følt sig diskrimineret eller chikaneret på grund af deres seksuelle orientering i løbet af et år.
- I 2017 registrerede Politiet 81 sager om seksuelt orienterede hadforbrydelser. I 68 af tilfældene var motivet gerningspersonens opfattelse af en persons homoseksualitet og i 13 tilfælde gerningspersonens opfattelse af en persons transkønnethed.
- 22 pct. minoritetsetniske mænd og 12 pct. minoritetsetniske kvinder mener, at homoseksualitet ikke bør være accepteret af samfundet. Det samme mener hhv. 3 pct. og 1 pct. majoritetsetniske mænd og kvinder.

European Parliamentary Research Service (2018) *Equality and the Fight against Racism and Xenophobia. Cost of Non-Europe Report*; Als Research (2015) *Nydanske LGBT-personers levevilkår*; Als Research (2018) *Unge oplevelser af negativ social kontrol*; FRA – Fundamental Rights Agency (2013) *EU LGBT survey – Results at a glance*; Rigspolitiet (2018) *Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser*; Als Research (2019) *Maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling – særligt blandt minoritetsetniske mænd*
Undersøgelserne vedr. LGBT-personer dækker ikke interkønnede, derfor er I'et udeladt.

INDSATSER:*Lovgennemgang:*

Regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som har til formål at koordinere og yderligere styrke indsatsen for at fremme lige muligheder og frihed for den enkelte uanset seksuel orientering og kønsidentitet. Arbejdsgruppen vil i 2019 fremlægge gennemgangen af eksisterende lovgivning for regeringen med henblik på stillingtagen til eventuelle lovgivningsmæssige justeringer og tiltag.

Kapacitetsopbygning af civilsamfundet:

Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat et varigt årligt driftstilskud til LGBT Danmark. Det skal bidrage til, at homoseksuelle, biseksuelle og transkønnede modtager målrettet og kvalificeret rådgivning, støtte og netværksmuligheder. LGBT Danmark forpligtes til at understøtte samarbejde og udvikling på tværs af organisationer på LGBTI-området.

LGBT-personer med etnisk minoritetsbaggrund:

Udlændinge- og Integrationsministeriet yder i 2018-2021 projektstøtte til foreningen Sabaah, så flere minoritetsetniske LGBT-personer og deres pårørende får adgang til rådgivning. Med satspuljeaftalen for 2019 er der afsat midler til at videreføre og styrke rådgivning og oplysning til minoritetsetniske LGBT-personer samt deres pårørende frem til og med 2022.

LGBTI-personer på asylcentre:

Udlændingestyrelsen videreudvikler og systematiserer det igangværende arbejde med fokus på LGBTI-personer i asylsystemet. Udlændingestyrelsen har i operatørkontrakterne for 2019 forpligtet operatørerne til at udpege en eller flere resourcepersoner på indkvarteringsstederne, som bl.a. kan bistå beboerne med spørgsmål relateret til LGBTI-forhold. Der udarbejdes en vejledning til alle asylcentre om, hvordan centrene kan imødekomme særlige behov hos LGBTI-asylansøgere. Endvidere indgås faste samarbejdsaftaler med LGBT Asylum, som omfatter, at LGBT Asylum orienteres, når et asylcenter får viden om, at en asylansøger er LGBTI-person, hvis denne samtykker hertil, med henblik på at bistå og støtte asylansøgeren.

Udvidelse af spørgsmål til brug for offerundersøgelsen:

Justitsministeriet udvider spørgeskemaet til brug for offerundersøgelsen med et spørgsmål, der i videre omfang belyser motiver for voldshandlinger mod LGBTI-personer. Spørgsmålet vil indgå fra 2019.

Undersøgelse af udfordringer og stigma i forhold til at »springe ud«:

Der iværksættes en undersøgelse af de forskellige udfordringer og stigma, der kan være forbundet med at stå frem og være åben omkring ens seksuelle orientering eller kønsidentitet. Undersøgelsen skal bidrage til ny viden og til at aftabuisere området.

Undersøgelse af barrierer for åbenhed på arbejdspladsen:

I 2019 offentliggøres en undersøgelse af barrierer for åbenhed på arbejdspladsen mv. Undersøgelsen skal bidrage med ny viden på området og danne grundlag for, at ligestillingsministeren tager en dialog med erhvervslivet, arbejdsmarkedets partner og de faglige organisationer samt iværksætter en kampagne om åbenhed og inklusion af LGBTI-personer på arbejdsmarkedet.

Initiativer på sundhedsområdet for transkønnede:

Med satspuljeaftalen for 2018 er der afsat midler til bl.a. et videncenter om transkønnede i sundhedsvæsenet. Centret etableres i 2019 og skal udvikle viden og fastholde erfaringer på transområdet. Derudover igangsætter Sundhedsministeriet et pilotprojekt, hvor transkønnede kan modtage supplerende rådgivning, der er uafhængig af den øvrige udredning og behandling. Desuden igangsættes en informationsindsats, der skal fremme dialog og åbenhed omkring behandlingstilbud.

Inspirations- og vejledningmateriale til skoler og ungdomsuddannelser:

Der udarbejdes et inspirations- og vejledningmateriale om udfordringer for unge LGBTI-personer, så bl.a. ledelse, lærere og pædagogisk personale kan understøtte de unges trivsel og fremme åbenhed og forståelse blandt klassekammerater. Materialet skal særligt understøtte skoler med bl.a. høj andel af

elever med etnisk minoritetsbaggrund. Materialet udarbejdes i sammenhæng med film og materialer, udviklet med tilskud fra udlofningsmidler fra Undervisningsministeriet i 2017, og samtænkes med LGBT Danmarks projekt om udvikling af læringspakke og opkvalificeringsforløb for fagpersoner i udskolingen.

Støtte til Copenhagen 2021:

Med finanslovsaftalen for 2019 gives tilskud til Copenhagen 2021, hvor World Pride og EuroGames afholdes i København og Malmø i august 2021. World Pride er en international LG-BTI-kulturfestival, og EuroGames er et sportsarrangement for LGBTI-personer.

Undersøgelse af barrierer for LGBTI-personer i idrætsforeninger og omfanget af homo- og transfobi:

Kulturministeriet gennemfører en undersøgelse af omfanget af oplevede barrierer for LGBTI-personer i de danske idrætsforeninger og omfanget af homo- og transfobi i disse miljøer. Undersøgelsen skal danne grundlag for efterfølgende initiativer på området i 2020 og 2021.

Donorblod fra primært mandelige bi- og homoseksuelle:

Sundhedsministeren indfører muligheden for, at mænd, der har sex med mænd (MSM), kan donere blod efter en 4 måneders karantæneperiode. Muligheden for MSM-bloddonation forventes implementeret i løbet af 2019.

Dansk indsats for fremme af LGBTI-retigheder globalt:

Danmark vil blandt andet som medlem af FN's Menneskerettighedsråd fortsætte arbejdet for at fremme respekten for menneskerettighederne, uanset seksuel orientering eller kønsidentitet, herunder afsøge mulighederne for forlængelse af mandatet for den Særlige Ekspert på seksuel orientering og kønsidentitet. Derudover forsøger Danmark som nyt medlem af Equal Rights Coalition (ERC) at opbygge alliancer og fremme dagsordenen globalt og i enkeltsager. Danmark arbejder fortsat på at indtræde i UN LGBT Core Group og samarbejder med danske civilsamfundsaktører på området.

GLOBAL LIGESTILLINGSINDSATS

FN's 17 verdensmål danner rammen for den globale udviklingsindsats frem til 2030, herunder mål 5 om ligestilling. Der er sket fremskridt på flere fronter, men mange steder i verden er kvinders rettigheder stadig mere eller mindre sat ud af kraft, og deres muligheder for at udfolde sig frit begrænsede.

Aktiv dansk indsats for kvinders rettigheder og ligestilling globalt
Med FN's verdensmål er ligestilling blevet sat på den globale dagsorden. Det er tiltrængt, for der er stadig alt for mange piger og kvinder, der ikke har ret til at bestemme over egen krop. Alt for mange piger, der udsættes for lemlæstende omskæring, og som ikke selv kan bestemme, hvornår de skal giftes, have børn, eller hvor mange børn de vil have. Og alt for mange piger og kvinder udsættes for vold og diskrimination.

Med sit internationale engagement arbejder Danmark aktivt for at skabe yderligere fremdrift for ligestillingen. Danmarks indsats gennemføres primært i regi af Nordisk Ministerråd, EU, Europarådet og FN samt gennem udviklingsbistanden.

Udviklingsbistanden som løftestang for ligestilling

Den danske udviklingsbistand er et af de redskaber, regeringen bruger for at fremme ligestilling og piger og kvinders rettigheder globalt. Alt for mange steder i verden er piger og kvinder afskåret fra at deltage i samfundet på lige fod med drenge og mænd. Det er ikke bare uretfærdigt, men sætter også de samfund tilbage.

Det koster i forhold til bæredygtig vækst og udvikling og lader det bidrag, kvinder og piger kan yde på alle niveauer, være uudnyttet. Alle skal have lige muligheder for at bidrage til og deltage i det politiske liv, i den økonomiske udvikling, og i et samfunds sociale og kulturelle liv.

Danmark vil fastholde sin position som en stærk global fortaler for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Retten til at bestemme over egen krop og egen seksualitet er en fundamental menneskeret og grundlag for, at piger og kvinder kan udfolde sig på andre områder.

Fakta

- Det skønnes, at omkring 200 mio. piger og kvinder har været udsat for omskæring globalt set.
- Det skønnes, at 21 pct. af alle unge kvinder mellem 20 og 24 år blev gift inden de fyldte 18 år. For 10 år siden gjaldt det for ca. 25 pct. af unge kvinder.
- Mere end 800 kvinder dør hver eneste dag i forbindelse med graviditet eller fødsel.
- Hvert år gennemføres tæt ved 25 mio. usikre aborter på verdensplan, svarende til 45 pct. af alle aborter.
- I situationer med konflikt og kriser har piger 2,5 gange større risiko for at være uden skolegang end drenge.
- Selvom det er en myte, at piger fødes med en jomfruhinde, som springer ved første samleje, foretager læger, politifolk mm. i mindst 20 lande stadig jomfruhindetests for at fastslå, hvorvidt kvinder har haft samleje – i visse tilfælde under tvang.
- For hver 100 mænd lever 122 kvinder i alderen 25-34 år i ekstrem fattigdom globalt.
- Blot 30 pct. af jobs inden for forskning og innovation varetages af kvinder.

UNICEF (2018) *Female Genital Mutilation*; UNICEF (2018) *Child Marriage: Latest trends and future prospects*; WHO (2018) *Maternal mortality*; WHO (2017) *Worldwide, an estimated 25 million unsafe abortions occur each year*; UNICEF (2017) *Education Uprooted*; WHO, OHCHR, UN Women (2018) *Eliminating Virginity Testing: An Interagency Statement*; UN Women (2018) *Infographic: Why gender equality matters to achieving all 17 SDGs*

INDSATSER:

Dansk medlemskab af FN's menneskerettighedsråd:

Danmark blev i oktober 2018 indvalgt som medlem i Menneskerettighedsrådet, og med USA's nylige udtræden af Menneskerettighedsrådet er der særligt fokus på at fastholde de

politiske landevindinger på ligestillingsdagsordenen. Danmark vil bruge sin internationale profilering på området til fortsat at sætte fokus på kvinder og pigers rettigheder ved at fastholde det progressive sprog i resolutioner, styrke fortalervirksomhed og interagere med stater, som ligger på vippen af den progressive blok.

25-året for vedtagelsen af Beijing-handlingsplan:

I 2020 vil verdenssamfundet globalt fejre vedtagelsen af FN's handlingsplan fra den 4. Verdenskvindekonference i Beijing. Nationalt og regionalt igangsættes et arbejde med at gøre status for Beijing-handlingsplanen og forberede markeringen af 25-året. Det europæiske ligestillingsinstitut EIGE udarbejder den regionale EU-rapport om implementeringen af handlingsplanen.

Forberedelse af det danske formandskab af Nordisk Ministerråd:

I 2019 forberedes det danske formandskab af Nordisk Ministerråd i 2020. Det forventes, at der vil blive sat fokus på at skabe ny fælles nordisk viden på LGBTI-området samt unges kønsroller, respekt og digitale dannelse og en nordisk markering af 25-året for vedtagelsen af FN's Beijing-handlingsplan for ligestilling og kvinders rettigheder. Det islandske formandskab vil i 2019 fortsætte arbejdet med at fremme mænds engagement i ligestillingsarbejdet, opfølgningen på #MeToo-bevægelsen samt ligestilling på arbejdsmarkedet.

EU:

Det europæiske ligestillingsinstitut EIGE fortsætter udviklingen af det europæiske ligestillingsindeks. Som led i Kommissionens forslag til den europæiske søjle for sociale rettigheder og 'work life balance-direktivet' er der i januar 2019 opnået et flertal blandt landene for, at der skal øremærkes ret til 2 måneders forældreorlov med barselsdagpenge til hver forælder, som dermed ikke kan overføres til den anden forælder. Regeringen støtter ligestilling på arbejdsmarkedet og i familierne,

men ønsker ikke yderligere EU-regulering af forældreorlov, herunder særligt øremærket orlov. Regeringen følger også nøje udviklingen vedr. direktivforslag om kønsfordelingen i de største europæiske virksomheders bestyrelser.

Danmarks rapport til FN's kvindekomité:

Regeringen afleverer i marts 2019 Danmarks 9. rapport til FN's kvindekomité, der beskriver, hvordan Danmark lever op til FN's konvention om afskaffelse af diskrimination mod kvinder (CEDAW).

FN's Kvindekommissions samling:

Årets samling i Kvindekommissionen har fokus på, hvordan sociale sikringsordninger, bæredygtige infrastruktur og adgang til offentlig service kan styrke ligestilling og kvinders muligheder. Danmark vil være vært for en række side events, deltage i bilaterale møder, forhandlinger mv. og vise gode erfaringer om, hvordan det danske samfund understøtter ligestilling gennem fx dagtilbud, ældrepleje, lige adgang til sundhedsvæsenet mv.

Danmarks handlingsplan for implementering af UNSCR1325:

Danmarks handlingsplan for implementering af UNSCR1325 om kvinder, fred og sikkerhed udløber ved udgangen af 2019. I handlingsplanen understreges kvinders betydning for konfliktløsning og varig fred. Danmark var det første land, der vedtog en handlingsplan, og har haft en prominent rolle på området. Handlingsplanen evalueres, og i 2019 udarbejdes en ny plan for 2020 og et antal år frem.

Status på indsatserne fra Perspektiv/ og handlingsplan 2018

Indsatsområde	Antal initiativer	Gennemført	Igangsæt	Ikke gennemført
Rettigheder og frihed for den enkelte	10	6	4	0
Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter	11	5	5	1
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer	6	5	1	0
Global ligestillingsindsats	6	5	2	0
I alt	33	20	12	1

Hermed slutter redegørelsen.